

NR:2
ISSN 0134-2266
1985

TÄHKEKE

Andrese koolipäevad

Pärast keskkooli lõpueksameid otsustas Andres Treimann edasi õppida Tallinna Kõrgemas Poliitilises Ehitus-sõjakoolis. Sõjakoolis õppimine pole kerge. Kõigepealt tuleb harjuda range päevakavaga. Tõusmine, pesemine, hommikuvõimlemine, söömine, töö ja puhkus — kõik käib kella järgi. Andres harjus sellega kiiresti. Juba koolipäevil oskas ta oma aega täpselt jaotada. Igal hommikul tõusis Andres nii palju varem, et jõudis enne tundide algust Harku järve ääres 5—6 kilomeetrit joosta. Andres tahtis tugev ja terve olla. Need poisid, kes on sporti teinud, ei jää hätta sõjakoolis ega sõjaväes. Tuleb ju sealgi ennast hoolega treenida. Ja joostakse seal nahksäärikutega, mis algul tunduvad kohmakad ja hõõruvad jalad rakkudele. Kui siis rammu ei jätku, on elu üsnagi kibe.

Sõbrad ja endised koolikaas-

© EKK Keskkomitee Kirjastus 1985

Pildistanud VÄINO RASKASOV

lased on Andreselt küsinud, kas tal riviharjutuste ning loengute kõrval muuks ka aega jääb. Jääb ikka. Kes ta-

hab, käib klubis laulmas, pilli mängimas või tantsimas. Kooli juures on spordiväljakud. Kõigegega saab tegelda. Aga mui-

dugi vaid nii palju, kui aeg lubab.

Pühapäeviti antakse linnaluba. Siis saavad selle kooli poisid kinos ja teatris, sõpradel külas ja isa-ema vaatamas käia. Andres Treimann on juba neljandal kursusel. Suvel, juuli algul, ta lõpetab kooli. Siis saab ta diplomi ja leitnandi auastme. Andres hakkab ilmselt tööle roodukomandöri asetäitjana. See töö on nagu klassijuhataja töö, ainult tema hoolitseb sõdurite eest. Ta on nendega nõudlik ning täpne, õpetab ja juhendab neid. See teenistuskohast nõuab inimeste ja maailmas toimuvate sündmuste head tundmist. Iga päev tuleb lugeda ajalehti-ajakirju, rohkesti raamatuid. Kuid praegu Andres veel ei tea, kus tal tuleb teenistusse asuda. Kas jäises põhjas või palavas Kesk-Aasias või hoopis kusagil mujal. Andres arvab, et ta saab hakkama igal pool.

IVO PILVE

JUTA RENZER Lenduriunistus

Arne on Saksa Demokraatliku Vabariigi noorpioneer. Ta elab Neubrandenburgi linnas ja unistab saada lenduriks. Ta isegi valmistub selleks väga tõsiselt. Arne on meisterdanud hulga lennukimudeleid, õppinud tundma lennukimarke, lugenud palju raamatuid lenduritest.

Unistus sündis siis, kui Arne luges raamatut «Jutustus föelisest inimesest». Selles räägitakse kuulsast Nõukogude lendurist Aleksei Maresjevist. Raskelt haavatuna, söömata ja joomata suutis ta roomata kaheksateist päeva ning jõudis metsasügavusest asulani. Arstiabi oli hiljaks jäänud ja vabra lenduri jalad tuli ära lõigata. Uskumatu tahtepingutusega, läbi valu ning vaeva jõudis Aleksei Maresjev uue kangelasteoni: ta õppis lennukit juhtima proteeside ehk kunstjalgade abil. Maailma imestusel polnud piire. Tema, kommunist, Nõukogude Liidu kangelane, on olnud eeskujuks, andnud jõudu paljudele inimestele.

Ta on kinkinud lenduriunistuse ühele väikesele saksa poisile. Arne toas on Aleksei Maresjevi foto ja tema lennuki täpne koopia. Võidupühaks mõtleb Arne saata Aleksei Maresjevile kirja. Ta õnnitleb kangelast ja jutustab oma unistusest. Aadress Arnel juba on. Kirja algus on juba valmis:

«Tahan saada lenduriks nagu Teie. Hakkan võitlema rahu eest nagu Teie.»

Talvised tantsud

JAAN RANNAP

Mida Kaarel toaknast näeb? Noori kahasid kuuski ja õige suuri kände. Mis talle kõõgiaknast paistab? Palju kõrgeid haabu, kaski ja mände. Põlispuid on teispool väikest lagendikku, aga lagendikul ei ole midagi, ainult lumi. See lumeväli on maja külalisraamatuks. Kui laupäev kätte jõuab, tõmbavad mehed vildid jalga ja lähevad vaatama, kes neil nädala jooksul käinud on.

Kodu

HARRI JÖGISALU

Virunurme algkooli kolmandas klassis algas joonistustund.

Õpetaja Malle Kallas libistas pilgu üle klassi ja palus kõiki hästi tähele panna, mida ta tahvlil teeb.

Õpetaja tõmbas kriidiga juti üle tahvli, lisaks hulga lühemaid jooni, ja pöördus siis klassi poole:

«Mis teie, lapsed, arvate, mida ma joonistada tahan?»

«Maja!» tuli vastus nagu ühest suust, sest see oli tahvlilt selgesti näha.

«Mida siia maja juurde võiks veel joonistada?»

«Tee.»

«Tara.»

«Puud, põõsad ja palju lilli.»

«Õpetaja joonistas värviliste kriitidega kiiresti tahvlile kõik, mida soovitati.

«Aga mis võiks kaugemalt silmapiirilt paista?»

«Mägi,» arvati.

«Jõgi,» soovitati.

«Mets hoopis,» öeldi.

Kaarliil on õigus esimesena külalist ära arvata. «Rebane,» arvab Kaarel ja seab end sirge jälgedereaga kaasa astuma. «Otsime sabatriipu ka.»

Kaarel on vilunud lumekirjalugeja. Ta loeb lumekirja paremini kui trükikirja. Kui sabatriip lumel, võib kindel olla, et rebane on ehtne. Kirju krants Tipa teispoolt metsa käib mõnikord rebase jälgi järgi tegemas, aga sabatriibu tõmbamine on talle üle jõu. Tipa saba hoiab rõngasse, sellepärast.

Seekord on rebane ehtne olnud. Ta on mõnikümmend ehtsat rebasesammu teinud, siis äkki kõrvale hüpanud, ning äkki õhukesse lumme vao küündnud ja vao ümbruse

Õpetaja Kallas leidis, et kõik ettepanekud sobivad. Jõgi voolab orus, mäenõlval sinetab mets; metsa tagant tõuseb pilverüngas. Pilt oligi valmis.

Seejärel riputas õpetaja tahvli kõrvale pildi, millel oli palju suuri maju, tänav, puisteed ja laste mänguväljak. Enne veel, kui ta midagi küsida jõudis, lastel käed tõusid: «See on linn!»

«Vaadake hoolega, kuidas suured majad ja tänav on joonistatud.»

Ühiselt leiti, et erilist vahet pole.

«Kellele majad on ehitatud?» küsis õpetaja. «Inimestele! Naljakas küsimus,» panid lap-

käpajälgi täis puistanud.»

«Miks rebane äkki tantsima hakkas?» imestab Kaarel.

«Rebane kuulis lume alt hiire krabinat,» teab isa.

«Kuulis krabinat ja lõi rõõmu pärast tantsu lahti?» imestab Kaarel. «See on siis üks hiirepüügitants.»

Järgmine külaline on jätnud lumele jänesejäljed. Nende juures ehtsuseküsimumust ei teki. Keegi peale jänese ei oska jänesejälgi lumele jätta. Jälgi ehk veel oskaks, aga silmuseid ja haake, mida jänës jälitajate eksitamiseks vahele viskab, mitte.

«Eksitamisetaants,» ütleb Kaarel jänesejälgede saspundart uurides. Ja küsib:

Illustreerinud MAARA VINT

sed pisut imeks.

«Õige, inimestele. Aga mis on see paik, kus inimene elab?»

Klass jäi mõtlema. Õpetaja aitas kaasa:

«Kuhu te kõik pärast tunde lähete?»

«Kuju! See koht on kodu!»

«Tubli!» jäi õpetaja rahule. «Igaühel on kodu, olgu see maal või linnas.»

Õpetaja tõstis linnapildi seinalt maha, võttis käsna ja kustutas ruttu-ruttu tahvlilt ära kõik, mis oli ennist joonistanud.

«Oi! Õpetaja, miks te oma pildi ära kustutate, see oli nii ilus!»

«Nüüd teeb igaüks ise pildi, mille nimi on

«MINU KODU.»

Klass asus õhinaga joonistama.

Kõige kibedama töö ajal hakkasid tagumise pingi poisid Rein ja Tarmo vaidlema. Esialgu nahistasid tasakesi omaette, aga natukehaaval läksid hääled valjemaks, nii et kõik kuulsid ja õpetajagi sinnapoole vaatas.

«Õpetaja!» Reini käsi oli üleval. «Õpetaja, Tarmo ei joonista õiget pilti! Meie elame ühes majas, suures majas, aga tema teeb väikese. Õu on ka teistmoodi.»

«Vaat, kus uudis. Suur poiss ei oska oma kodu joonistada!» imestasid kõik. Õpetaja läks Tarmo tööd vaatama.

«Kas pole imelik, et talvel kõik muudkui tantsivad?»

On küll imelik. Tulevad metsakülalised otse akna alla ja muudkui tantsivad. Rebane ja jänës ja nüüd harakad, kes aiateibalt on lumele laskunud.

«Hüppetants,» annab Kaarel harakate keksimisele nime, ajab siis äkki käed laiali ja nõuab:

«Tantsime meie ka!»

Eks muidugi. Kui kõik on tantsinud, kus siis nemad selleta saavad. Suur ja väike mees panevad käed põlvedele ja tammuvad raskelt ringiratast. Mütakad-matakad oma kohevates kasukates.

«Karutants!» kuulutab Kaarel heledalt.

«Ilusasti joonistatud ja värvitud,» leidis ta. «Aga ei ole tema kodu!» ei olnud Rein ikka rahul.

«On küll minu kodu! Siis kui suureks saan, ehitan mere või järve äärde niisuguse maja, istutan palju puid ja põõsaid, aeda teen kamina. Talli ehitan ka. Ma tahan endale kangesti hobust,» jäi Tarmo kindlaks.

Õpetaja vaatas pika pilguga Tarmo joonistust. Korjas siis enne veel, kui kell tunnist välja helises, laudadelt mitme lapse joonistused ja pani tahvli äärele kogu klassile vaadata. Tarmo pildi aetas millegipärast esimesele kohale.

Stina

Suveks viis ema Stina maale. Maakoju.

Maakodus oli kõik teistmoodi kui linnas. Seal tänavaid ei olnudki, hoopis oli tee. Aga teel polnud asfalt, vaid liiv, ja teed mööda ei vuranud autod, enamasti urrasid traktorid. Maja taga ei olnud park, oli lihtsalt mets, ja õuel ei kasvanud muru, vaid rohi. Rohul võis Stina joosta kui palju tahes, see ei kartnud mingit äratallamist. Muule lisaks oli maakodus vanaisa. Vanaisal oli suur kohev habe ees, ainult suu, nina ja silmad paistsidki sealt välja. Vanaisa oli oma habemega väga naljakas.

Maal nägi Stina hobust. Hobuselast nägi ka, ent seda ei kutsutudki hobuseks, kutsuti hoopis varsaks. Lehmast kutsuti vasikaks, lambast talleks, aga kui lambaid koju kutsuti, siis hüüti: «Ute-ute-ute-ute!» See kõik sai Stinale maakodus selgeks.

«Noh, see meie lapselaps on ikka väga tark laps,» kinnitas vanaisa.

«Eks näidake mulle tänapäeva Eestimaal kolmeaastast plikatirtsu, kes naeri ära tunneks!» Stina tundis. Naeris on üsna kaalika moodi, ainult et kasvab juba suvel täis ja kõlbab supi sisse panna. Kaalikas kasvab suureks alles sügiseks. Piparmünti tundis Stina ka. Piparmündist saab niisugust teed, mis jahutab suu naljakalt õhetama. Stinale meeldis piparmünditee, vanaisale ka. Vanaema jälle armastas nõmm-liivateed, aga seda aias peenra peal ei kasvanud. Nõmm-liivateed korjasid Stina ja vanaisa aasalt. Siis sai suvi otsa ja ema tuli maakoju Stinale järele.

«Kodus ootab sind kena kingitus,» ütles ta Stinale. Stina ei hakanudki pillima, kui ärasõitu sätiti. Ta tahtis kangesti oma kinki näha. Linnakodus sai ta oma kingi kohe kätte. Pildiraamatu.

«Ooi!» hüüdis Stina rõõmsalt, kui raamatu lahti lõi. «Ema, vaata, siin on varss ja hobune!» Olidki. Vasikas ja lehm olid ka. Ja uted talledega olid. Kass oli, koer oli, hiir oli. Hiirt oli Stina maakodus kaks korda näinud.

Selles raamatus oligi kõik nagu maakodus. Ainult et naerist ei olnud. Porgandit ka ei olnud, ega piparmünti ja neid teisi. See oli loomaraamat, sellepärast.

Raamatu teises pooles olid pildid võõramaaloomadest: kaelkirjakust, tiigrist, lõvist. Ja viimase pildi peal oli uhke põskhabemega ahv, kas šimpans või paavian või mine võta kinni. Kes neid ahve meie maal nii hästi tunneb. Stina ei olnud niisugust habemega ahvi varem ühegi pildi peal näinud. Ta uuris pilti, silmad pulkas, ja ta näol süvenes mõistmatuse ilme.

«Noh, kes see selle pildi peal siis on?» aitas ema kaasa vaadata. «Kas sa tõesti ei tunne?»

Stina uuris pilti. Siis äkki lahvas ta näole suur äratundmisrõõm.

«Ooi!» hüüdis ta. «Tunnen ikka. See on vanaisa!»

Rentnik ja peremees

Prantsuse muinasjutt

Prantsuse keelest tõlkinud HELLE MICHELSON

Illustreerinud PRIIT PÄRN

PÄRN/84

Läks kord rentnik peremehele võlga ära viima.

«Kas peremees on kodus!» küsis ta teenijatüdrukult.

«Kus siis mujal. Istub oma külalistega parajasti lauas.»

«Siis ütle talle, et tõin oma võla ära.»

Teenija jooksis tuppa ja teatas peremehele:

«Teie juurde tuli Gaspar, tõi raha.»

«Väga hea! Saada ta siia,» vastas peremees ja pöördus siis, lai muhelus näol, kolme lauas istuva sõbra poole: «See on üks minu rentnikke, paras tohman. Kohe näete, kuidas ma tema kulul nalja viskan. Tema ei taipa midagi, meie aga saame hea suutäie naerda.»

Gaspar astus tuppa. «Tere, peremees. Tõin teile raha.»

«Tubli, Gaspar! Istu, vaat, sinna, kamina juurde. Puhka jalgu.» Gaspar võttis pingiäärel istet ja jäi lauaseltskonda vahtima. Peremees pilgutas külalistele silma ja küsis Gasparilt:

«Mis sul talus ka uudist!»

«Noh nii, et meil juhtus üks imevärki lugu! Lehm tõi viis vasikat.»

«Viis vasikat!» imestas peremees. «See pole võimalik. Mida teeb viies, kui neli piima lutsivad!»

«Mida teeb? Sedasama mis mina — vahib niisama ringi.»

«Hm . . .» sai peremees vihjest aru. «Hei, Susanne, too Gasparile taldrik!»

Teenija tõigi taldriku, rentnik istus lauda. Peremehe ette pandi liud suure praetud kalaga.

Gasparile pandi taldrikule kaks kõhna kalapoega. Rentnik võttis neil sabast kinni, tõstis kõrva juurde, kuulatas, vangutas pead ja viskas taldrikule tagasi.

«Ega sa viimati öelda taha, et nad pole kõige värskemad!» küsis peremees ja pilgutas külalistele silma.

«Asi pole sugugi selles,» kratsis Gaspar kõrvatagust. «Aasta tagasi uppus jõkke mu onu. Ma nüüd siis küsisingi kalakestelt, kuidas tal seal elu ka läheb. Ainult et neil polnud minu lohutuseks midagi öelda, onu polevat nad kohanud. Võtan parem selle suure karpkala, ehk tema oskab vastata . . .»

«Vaat kus naljavend. Eks siis võta pealegi, kui vaja . . .»

Pärast kala toodi lauale krõbeda koorukesega seasink.

«Kas sa, Gaspar, liha tahad!»

«Suurima heameelega.»

«Lase hea maitsta,» ütles peremees ja tõstis talle ette pisikese lihakillu.

Gaspar neelas tüki alla ja maigutas mõnutundest: suurepärane praad!

Võttis siis taskust liigendnoa. Lõikas parajalt suure tüki, sõi ära ja sirutas käe uut lõikama . . .

«Kuule, Gaspar!» hüüatas peremees. «Kes liiga palju seakintsu sööb, kaotab kõnevõime!»

«Olge te tänatud, et ütlesite, peremees. Mul on kodus hirmus jutukas vanamoor . . . Võtangi siis teie lahel loal kogu ülejäänud kintsu ja söödan talle sisse. Ehk jätab siis minu hinge rahule.»

Tõstiski Gaspar laualt liua lihaga ja kummardas jumalagajatuks.

Raamatukoi ja tähenärija

VANALE HALLILE RAAMATUKOILE
POEG SÜNDIS — TÄHENÄRIJA.
PALJUKOGENUD VANATOILE
NII-ÕELDA TROONIPÄRIJA.

POEG TULI IGERIK, SÖGE JA SAAMATU,
NUMBREID EI NOKI JA TÄHTI SÕÖB VÄHE,
VANA SÕÖB ÜKSINDA TERVE RAAMATU,
SENI KUI NOOR NOSIB TÜHISE TÄHE.

— KUST KÜLL ON SELLINE SAAMATUS PÄRITUD!
POEG, ÄRA TEE OMA ISALE HÄBI!
SILMAPILK OLGU TÄHESTIK NÄRITUD,
SÖNASTIK SÕÖDUD JA LUGEMIK LÄBI!

POISS AGA SELETAB — PAPS, ÄRA TÖRELE,
ÄRA SIIS NII PALJU KORRAGA NÕUA!
LUBA MA JÄTAN VEEL NATUKE JÄRELE,
MA OLEN VÄIKE, MA ROHKEM EI JÕUA.

LUBA VEEL LIMPSIDA VÄIKESI TÄHTI,
TÜSEDA TEUSED EI ÄRATA ISU.
SÖNADE SUURUS EI OLEGI TÄHTIS,
KÕIGE MAITSVAM ON SÖNADE SISU.

LASE MA KOSUN JA KASVAN VEEL VÄHEKE.
SIIS SÕN MA SORAVALT, PRAEGU MA VEER
TÄNA ON MAGUSROAKS MULLE VEEL «TÄHEK»
JÄRGMISEL AASTAL SÕN JUBA «PIONEERI».

Kellega känguru mängib

KAUGEL LÕUNAS, ÜLE MERE,
SUURE EUKALÜPTIPUU
VARIJUS, KÄNGURUDE PERES,
ELAB VÄIKE KÄNGURU.

IMEB IGATSUSEST VARVAST,
ÜSNA IGAV ON TA ELU.
TAL EI OLE ENDA SARNAST
MÄNGUKAASLAST EGA LELU,

KELLEGA VÕIKS LÜÜA PALLI,
MERERANNAS PIKUTADA,
KELLELE VÕIKS TEHA KALLI
VÕI SIIS SABAST SIKUTADA.

AGA ÜKSKORD UUEL AASTAL
VANAI SA KÄNGURU
POJAJALE TÕI KAASA
SUUREST LINNAST MÄNGURU.

ILMAR TRULL Loomade elust

ULUKID ELAVAD ULAELU,
UITAVAD METSADES ULGUDES.
KODULOOM ELAB ERAELU
LAUTADES, LATRITES, (SULGUDES).

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

Mida keegi kasvatab

KES KASVATAB RIISI,
SAAB LÕIGATA RIISI.

KES KASVATAB LAMMAST,
SEE LAMMAST VÕIB PÜGADA.

KES KASVATAB KÜÜSI,
PEAB NÄRIMA KÜÜSI.

KUID ONU VOLDEMAR KASVATAB HABET.
TEMA VÕIB HABET SÜGADA.

PÄRIS EHTNE IGAST KÜLJEST,
PEA JA KÄPAD, SILMAD, SUU.
POLE TIIGER EGA HÜLJES,
TÄITSA NAGU KÄNGURU.

TAGA NAGU HERNEKAUN
ILUS SAMETINE SABA,
AGA KÕHU PEAL ON, PAUN,
MITTE MINGI LIHTNE NABA.

PÄEVAD LÄBI MÄNGURUGA
VÄIKE KÄNGURU NÜÜD MÄNGIB,
AGA ÖHTUL MÄNGURU TA
VÕTAB ENDA JUURDE SÄNGI.

JÄ KUI VARJAB KESKÖÖTUND
SUURE EUKALÜPTIPU,
TEINETEISEST NÄEVAD UND
KÄNGURU JA MÄNGURU.

Värviline meri

MUSTAL MEREL ON TUMEDAD PALGED,
TEMA ON TUMEDA JUMEGA.
VALGE MERE PALGED ON VALGED,
TALI NEID PUUDERDAB LUMEGA.

KOLLASEL MEREL ON LAINEHARI
KULDNE KUI RANNIKULIIV.
PUNANE MERI ON KIRSIMARI.
OOKEAN ON KUI OLIIV.

MA ELAN SINISE MERE KALDAL,
TÄIESTI SINISE MERE JUURES.
OOTAN, KUID OODATA HÄSTI EI MALDA,
MILLAL MA KASVAN KORD SUUREKS.

MA TAHAN KÕIGILE ILMAKAARTELE,
KÕIGILE MANDREILE, KÕIGILE SAARTELE
SÕITA SIIT ÜLE SINISE MERE.

MA TAHAN KÕIGILE, OLGU NEIL PALGED
KOLLASED, PUNASED, MUSTAD VÕI VALGED,
MA TAHAN KÕIGILE ÜTELDA TERE.

KIRJURÄHN

Rähni võib kohata kõikjal metsades. Talvel tuleb ta ka parkidesse ja isegi lindude toidulauale, kuid kevade hakul kaob jälle metsa. Toidulauale käib tavaliselt suur-kirjurähn. Rähne elab Eestimaal üldse kaheksa liiki, suur-kirjurähn on neist kõige sagedasem.

Rähni näeme ikka puutüvede küljes. Haruharva käib kirjurähn maja seina toksimas, harva istub ta oksal ja veel harvem hüppab ringi maapinnal. Rähni toit on putukad ja nende tõugud, aga lindude toidulauale pistab ta isukalt ka rasva ja seemneid. Metsaski sööb rähn seemneid. Kus ta neid kuuse- ja männikäbidest välja toksib, seal jäävad puu alla suured lüditud käbide lademed. Neid ja pragu puutüves, kuhu käbid lüdimise ajaks pistetakse, kutsu-

Suur-kirjurähni sepikoda
Pildistanud FRED JÜSSI

takse rähni sepikojaks. Käbisoomustest saab rähn jagu tugeva noka abil. Selle nokaga toksib ta puutüvest või koore alt välja sinna peitunud putukad ja raiub endale puusse pesakoopagi. Nokk on metsapuusepa peitel. Nokaga teeb rähn muusikat — põristab omaenese ninaga vastu puud nii, et see poole versta taha kuulda on. Muusikariistaks valib rähn mõne kuivanud puutüve või -oksa, mis hästi heliseb. Suur-kirjurähn armastab nõnda trummeldada ka lindude pesakastidel. Vahel põristab ta telefoniposti külge löödud plekil — peaasi, et oleks hästi kaugele kuulda. Need trummeldamised kostavad metsas mõnel aastal juba veebruari lõpust alates. Must-rähni rekordiks näiteks on 44 lööki vähem kui kolme sekundi jooksul.

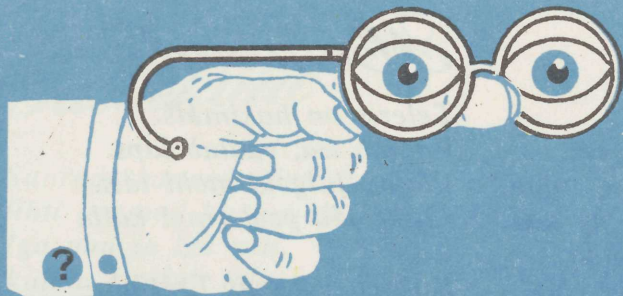
Suur-kirjurähn
Pildistanud AAVO PÖLENIK

Mõnikord võib rähn põristada oma viis-kuussada korda päevas. Ja ikka ninaga ja ikka vastu puud. Peavalu ei saa rähn sellepärast, et tal noka ja koljuluude vahel hulk vetruvaid plaate leidub. Peast veidi segaseks minevat ta pärast kauast toksimist siiski.

Nokaga puutüvesse lõhutud aukudest ja uretest kougib rähn toidu välja keele abil. Rähni keel on nii pikk, et ta võiks selle suust välja aetult ümber kaela keerata. Räägitakse, et kui rähn vahel ootamatult töö katkestab, siis olevat ta puust augu läbi toksinud ning keele sealt välja ajanud. Nüüd tõttavat ta vaatama, kas selle ots teisel pool puud näha on. Ka sipelgapesade juures käib rähn maiustamas. Ta sirutab

pika kleepuva keele välja, laseb sipelgatel selle peale ronida ja siis tõmbab keele ruttu suhu tagasi. Kahjurputukate hävitajana on rähn metsas asendamatuks linnuks. Kolmvarvasrähn — tema on suurte okasmetsade elanik — võib talvepäeva jooksul koorida suure kuuse, kus on varjul kümme tuhat kooreüraski vastset. Kõiki ei suuda tilluke lind muidugi ära süüa. Need, kes söömata jäävad, langevad tihaste roaks või pudenevad lihtsalt lumele ja külmuvad surnuks. Rähni tuleb hinnata ka kui ehitusmeistrit, sest vanades rähniõõnsustes leiavad ulualuse ja pesapaiga paljud olendid, olgu need siis teised linnud, nahkhiired või neljajalgset.

FRED JÜSSI

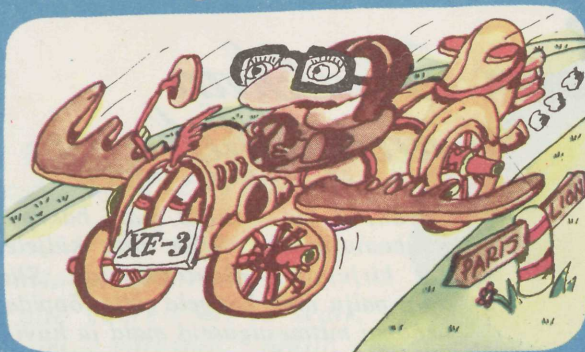

UUDISHIMULIKELE

KUST PÄRINEB SÕNA FESTIVAL!

Ladina keelest, kus sõna tähendab pidulikku, röömsat sündmust. Tänapäeval peetakse kino-, teatri- ja muusikafestivale. Näiteks tulevad kokku paljud teatrid, parematele jagatakse auhindu.

Tänavu suvel toimub Moskvas 12. ülemaailmne noorsoo- ja üliõpilasfestival. Moskvasse sõidavad noored kogu maailmast.

MILLAL HAKATI EHTAMA VÕIDUSÕIDUAUTOSID!

Maailma esimene autovõidusõit peeti 1894. aastal Prantsusmaal. Erilisi võidusõiduautosid hakati ehitama pisut hiljem, ajavahemikul 1900—1915.

Võidusõiduautosid hakati kutsuma vormeliteks ja nende suuruse ning raskuse kohta kehtestati omad normid. Auto ei tohtinud kaaluda alla 400 kg ega üle 1000 kg.

Nõukogude Liidus valmistab võidusõiduautosid Tallinna Autode Remondi Katsetehas.

KUS KASVAVAD MANDARIINID!

Mandariinipuu otsas. Mandariinipuu meenutab ploompuid, kuid on igihaljas: see tähendab, et lehed jäävad aasta läbi roheliseks.

Mandariinipuu pärineb Vietnami ja Hiinast. Praegu kasvatatakse seda eriti rohkesti Aasias, aga ka Ameerika mandril. Mandariinipuu kannatab jahedamatki kliimat, seepärast kasvatatakse seda ka Musta mere ääres.

KUI VANAKS ELAB PÄXSUKE!

Lindude eluviisi ja -ea kohta saadakse teateid rõngastamise abil. Pääsukeste kohta on nii teada saadud, et juba esimesel eluaastal saab neist surma üle poole. Väiksem osa elab 2—3, harvem viieaastaseks. Üks Inglismaal rõngastatud pääsuke elas 16-aastaseks. Sellise kõrge vanuseni jõuavad lindudest ainult väga üksikud.

MILLEST HERILASED PESA TEEVAD!

Puukiust. Herilased närvivad puukiu hästi peeneks. Siis immutavad nad puukiu oma rinnanäärme nõrega. Sellest massist nad valmistavadki nii kärjekannud kui pesa. Pesamaterjal meenutab paberit ja sellele saab pliiatsiga isegi kirjutada. Herilased kasutavad oma pesamaterjaliks pehmet ja mädanenud puitu ning puukoort. Herilasepesa on kerakujuline, lennuava on suunatud allapoole.

MIS ON RAHUFOND!

Rahufond on loodud meie maal selleks, et aidata ning toetada rahu eest võitlejaid.

Aadressil: Moskva, Kropotkinskaja 10 saabub palju rahakaarte ning kingitusi. Neid saadavad meie maa töötajad, kommunistlikud noored, pioneerid. Küllap teiegi kooli pioneerid ja kommunistlikud noored on töötnud rahufondi heaks ning saanud kingitusi.

Nõukogude rahufond saadab abivajavatesse maadesse ravimeid, toiduaineid ja muud hädavalajlikku. Muidugi ei unustata lapsi. Nemad saavad meilt riideid, vihikuid, raamatuid ning kindlasti ka mänguasju.

MISSUGUNE KÖÖGIVILI OLI ESIMENE!

Täpselt seda veel ei teata. Kuid arvatakse, et esimene köögivilj oli päris harilik kapsas.

Kapsast kasvatati juba palju tuhandeid aastaid tagasi. Eriti hinnati kapsast vanas Kreekas. Kapsast ülistasid siin nii mõttetargad kui arstid.

Tõepoolest, kui palju toite saab valmistada värskest, soolatud, hapendatud ja isegi kuivatatud kapsast. Ja kui hästi sobib kapsas õunte, tomatite, köömnete, porgandite, sibulate ja teiste köögiviljade, puuviljade ning maitsetaimetega.

Kapsas on väga tervislik toit.

Kapsas on peamine köögivilj paljudes maades. Temast on aretatud väga palju sorte.

Illustreerinud AVO PAISTIK

Vastlapäev

Täna on ju vastlapäev.
Ats, ma kelgutama läen.
Tule, Ats, sa kaasa ka,
kelgu ühes võtan ma.

Küll on tore kelgumäel.
Palju lapsi seal sa näed.
Kelk on libisema kange,
lippab kohe lumehange.

Lendan lumme üle pea.
Lumehanges on nii hea.
Kodus suure isuga
vastlasöökisid söön ma.

ANDRES SAPAR,
Nõo Keskkooli
IV klassi õpilane

Piirivalvurid Suusasõit

Piirivalvur piiri peal
kaitseb meie rahu seal.
Hästi selge on tal kaart,
hoiab iga väikest saart.

Siis, kui meie magame,
neile raske aeg on see.
Õösiti ja päeval nad
rahu kindlalt kaitsevad.

MARKO MÄNNISTE,
Rapla Keskkooli
IV klassi õpilane

«Õine tänav» — joonistanud JAANIKA LIT-
VINENKO Kilingi-Nõmme Keskkoolist
«Uisutamas» — joonistanud JANA ALBERT
Pärnu Pioneerimajast

Talv on tore aasta aeg,
siis koolis käia pole vaev.
Kui talvel suusasõitu saad,
meelest ei kao beed ja aad.
On suusasõitjal tervis hea
ja tervel kehal terve pea.

Hokimatš

Teleris on hokimatš.
Vaatab isa, vaatab laps.
Väljak julgeid mehi täis.
Litter jää peal ringi käib.

Kaitseb väravat Tretjak,
nii et seljas märg on nahk.
Kellelgi ei lase ta
oma ala rünnata.

Tahaks ise olla ka
platsil kiire mängija.
Aga tüdrukuna ma
kodus pean vaid tikkima.

JAANIKA KIRSS,
Rakvere 1. Keskkooli
IV klassi õpilane

Hakkan autojuhiks

Arvan, et kui suureks saan, hakkam
kaubaautojuhiks. Selle auto küljele
on kirjutatud «Sovtransavto». Siis
võin palju ning kaugele sõita, õppida
tundma mitmesuguseid maid ja hui-
tavaid rahvaid.

Kuid kõigepealt tuleb palju õppida.
Peab tundma masinaid, samuti
lukksepatõid. Koolis pean hästi sel-
geks saama geograafia ning võõrkee-
led. Vaja on ka rohkesti lugeda, et
teada midagi riigist, kuhu sõidan.
Kahju, et mul ei ole ühtegi tuttavat
kaubaautojuhti. Uuriksin täpselt järe-
le, missugune see amet on.
Ennast suure auto roolis kujutan juba
ette.

KRISTJAN OTT,
Türi Keskkooli
IV klassi õpilane

Talvekuul

Suured hanged ümber salu,
tihti on meil kurguvalu.
Iga puu ja iga suu,
külma kardab talvekuul.

Õues on nii vali külm,
lund on täis kõik suu ja silm.
Siin ja seal ja risti-rästi,
igal pool on lumekastid.

Niks ja naks see lumi raksub,
ükski jalg nüüd siin ei astu.

ANDRA KAUS,
Salme Algkooli
II klassi õpilane

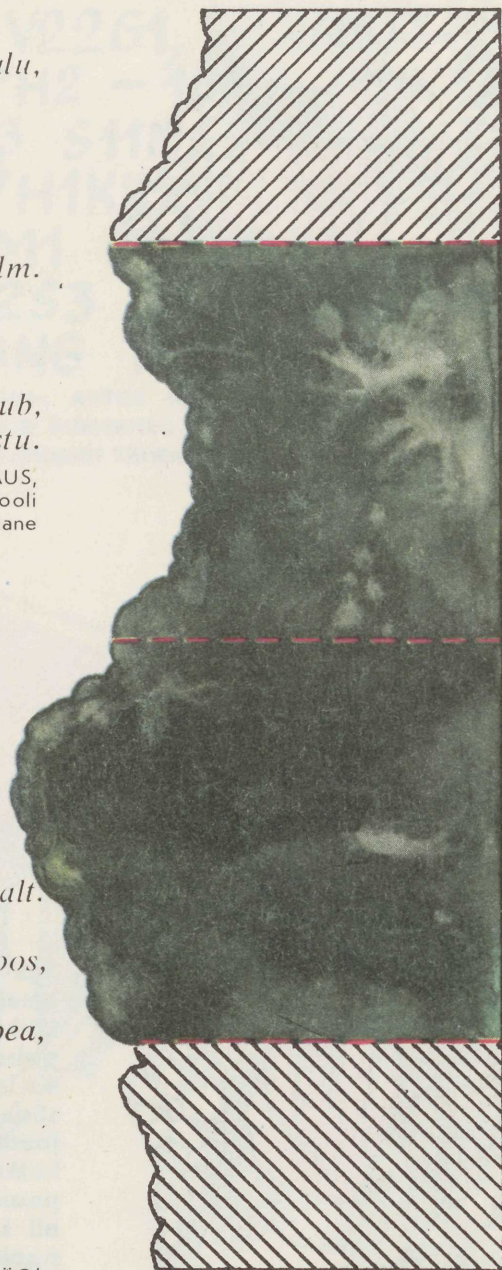
Lumemees

Poiste vägi ukse ees,
ehitavad lumemeest.
Palle veereb siit ja sealt,
suuri, väikseid põllu pealt.

Hips ja hops on keha koos,
poiste vägi täies hoos.
Varsti valmis saab ka pea,
sütest silmad ette sea.

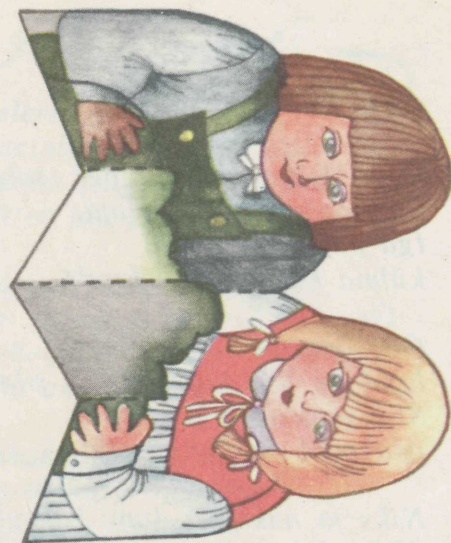
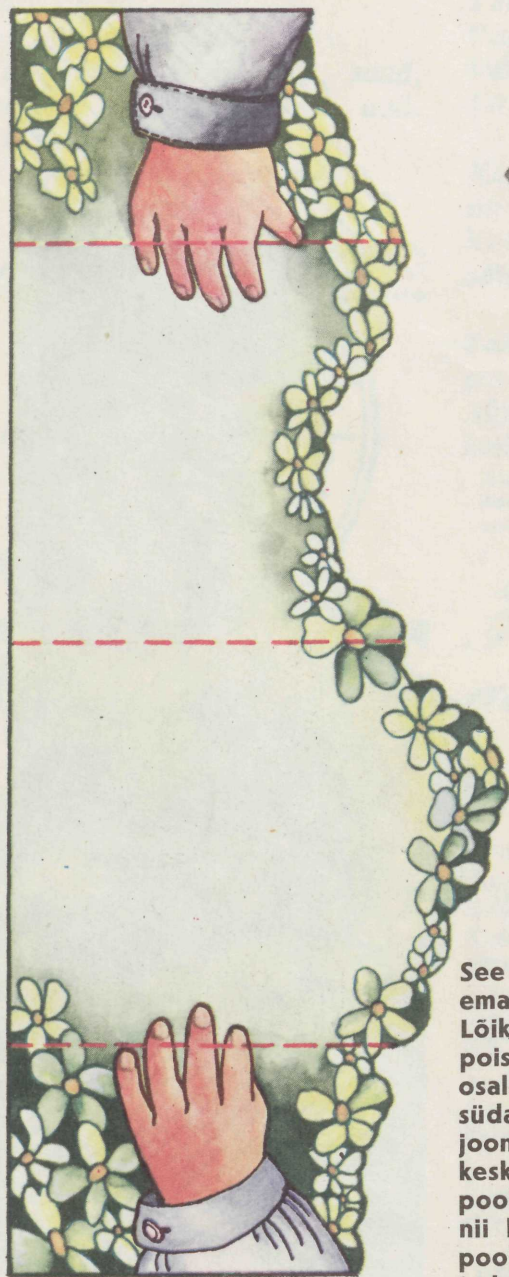
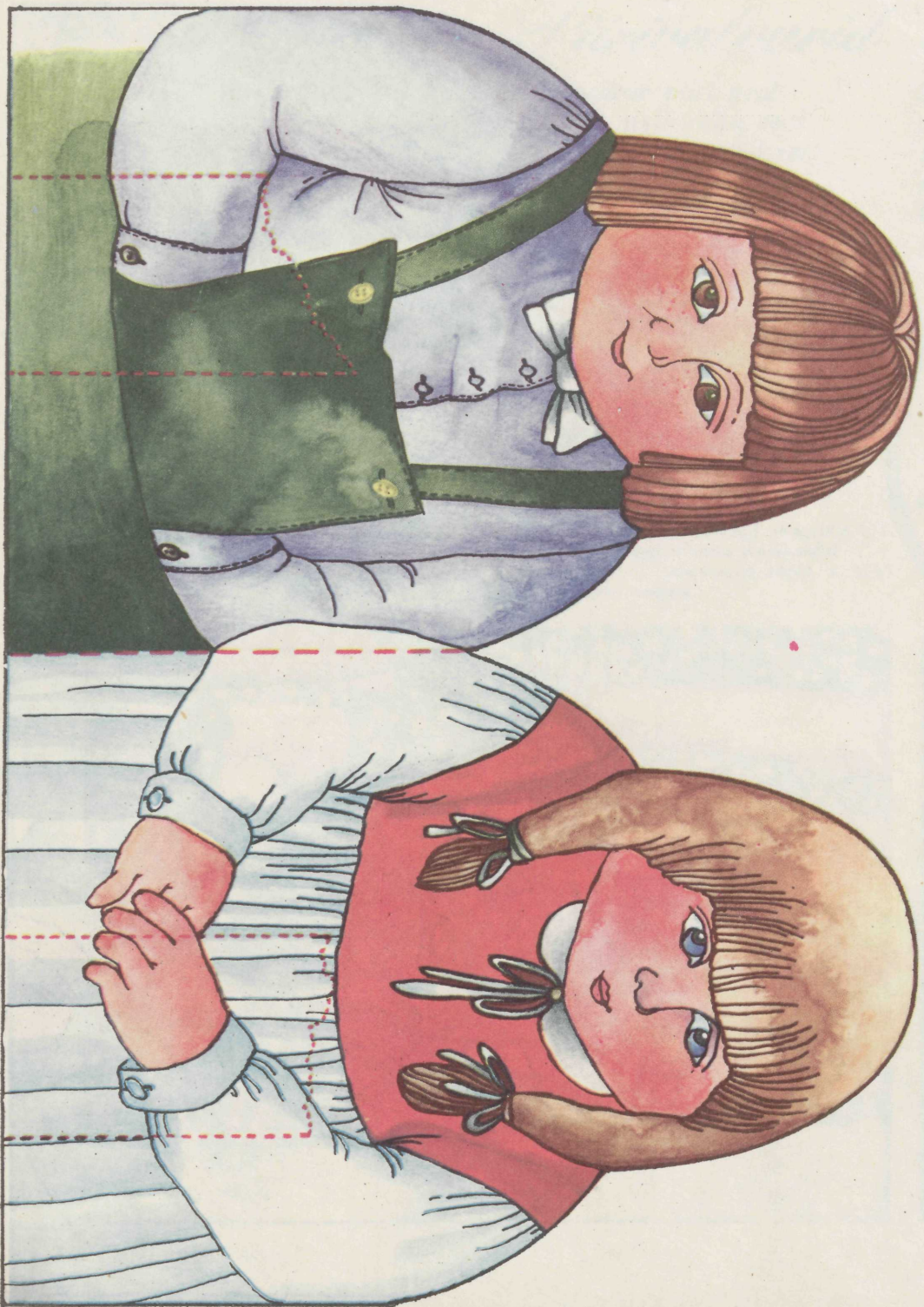
Oi, oi, oi, kui uhke mees
seisab nüüd me maja ees.
Valvab õue, valvab maja
kogu pika talve aja.

ANDRES LILLEMÄGI,
Märjamaa Keskkooli
II klassi õpilane

Joostanud VIIVIKA KALT

See kaart sobib naistepäevaks nii emale kui vanaemale. Lõika kontuuri mööda välja kaart, poiss ning tüdruk. Kaardi lillelisele osale nuputa luuletus või kirjuta südamlikud tervitussõnad. Punktiirjoont mööda voldi kaart kõigepealt keskelt pooleks, siis servadest sissepoole. Poiss ja tüdruk voldi keskelt nii kokku, et seljad jääksid välja poole. Nüüd kleebi kaardi viirutatud osad lastele kätte selleks punase joonega ettenähtud kohale.

H1KK J1 K1NN L2V T4LST43

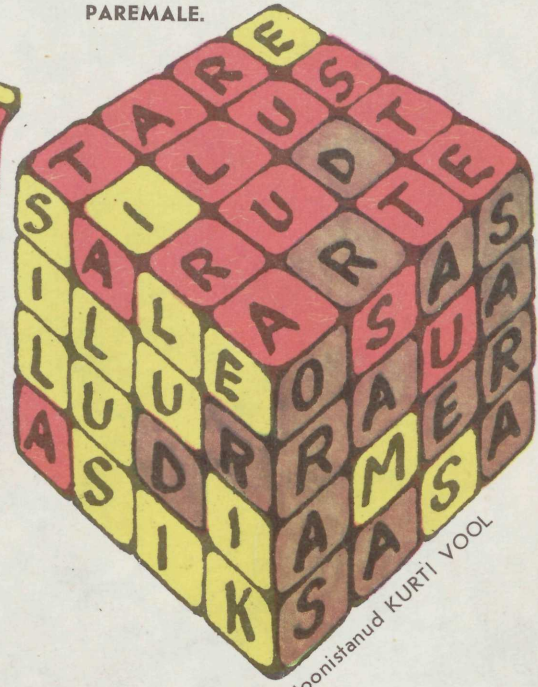
K4RD T1HT3S H1KK J551. 652L
 S23S3S K1NN V22G1, K1NN5S 4L3 1G1
 V2TT V7G1 V7H2 - 13N5LT P6HJ1
 P21L. H1KK 23 S11N5D K53D1G3 V2TT
 K7TT2. S33S H1KK1S L3ND K3V2
 K1NN5 P3LD5M1 J1 T2G3 S2D1 N33-
 K151, K5N3 V2S3 T65S3S K1NN5S
 K6RG2M1L2 N3NG T1 S13G3 J551.

JUTU PEALKIRI ON «HAKK JA KANN», AUTOR AGA KIRJANIK LEV TOLSTOI. SELLES JUTUS ON SEITSE TÄISHÄALIKUT ASENDATUD NUMBRITEGA. LEIA PEALKIRJA JA AUTORI JÄRGI VÖTI EHK NIPP JUTU LUGEMISEKS. KOLME NUMBRI TÄHENDUSE PEAD ISE NUPUTAMA.

SEA KUUBI TAHUD ÜHEVÄRVLISTEKS NII, ET SAAD IGALT TAHULT LUGEDA NELI SÖNA ÜLEVALT ALLA JA VASAKULT PAREMALE.

MITU VIGA ON TEHTUD TABURETI JOONISTAMISEL!

Joonistanud KURTI VOOL

KES SELLEL PILDIL MAGAB TALVEUND!

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 2 1985. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetuse käsikirju ei fagasta.

Kollegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rennap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496.

Laduda antud 28. 12. 1984. Trükkida antud 21. 01. 1985. Trükiaru 76 400. Ofsetpaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingvärviõmmissaid 8,0. MB-00232. Tellimise nr. 4714. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükikoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel RAIVO JÄRVI joonistus «Võidumees».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 76 400. Заказ 4714.

LEIA SELLELT PILDILT 12 D JA
13 E TÄHEGA ALGAVAT SÕNA
Ioonistanud AARNE VÄSAR
ИНДЕКС 78231
HIND 20 KOP.